

Material cartogràfic: els atles

Sessió "Territori i Societat a través de la Història – Grup 1": Grau d'Història

UAB Universitat Autònoma de Barcelona Servei de Biblioteques

Atles: Característiques

Els atles són un del tipus de format cartogràfic que podem trobar més habitualment.

Les seves característiques bàsiques són:

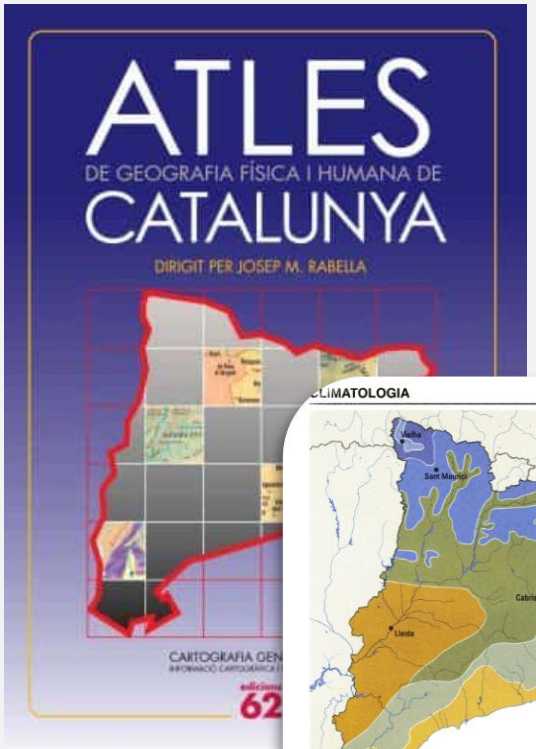
- pel que fa al **format**, es presenta com un **llibre** o similar (fascicles, carpetes)
- pel que fa al **contingut**, poden ser **generals** o **temàtics**. La majoria de cartografia temàtica la trobarem en atles.

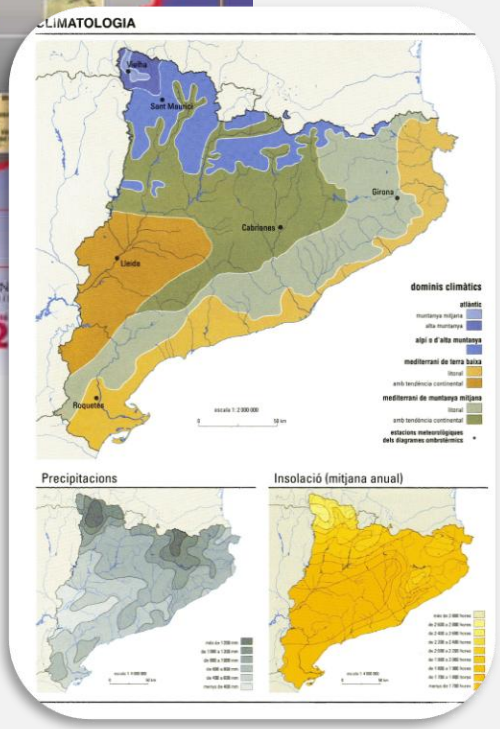
Atles: Atles generals

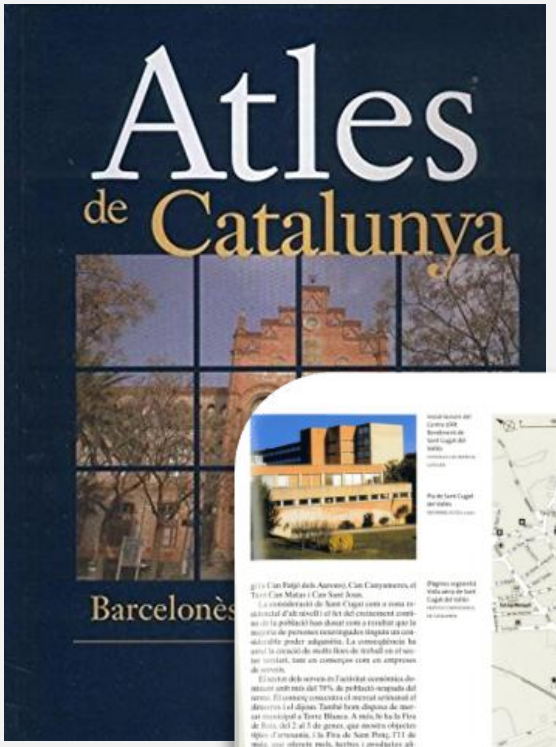
- Els atles generals recullen informacions de tot tipus sobre una àrea geogràfica determinada.
- Es basen en una combinació de text, mapes i altres elements gràfics i estadístics.
- La distribució de les **diferents temàtiques** es dona en l'àmbit geogràfic establert a l'atles (només en ocasions concretes s'amplia o es redueix l'escala)
- Els temes són tractats **d'una manera general**, amb un grau de detall no gaire elevat.

Podeu constatar aquestes característiques en els exemples següents.

Atles: Atles generals - Exemples

Atles: Atles temàtics

El segon gran tipus d'atles en funció del seu contingut són els atles temàtics.

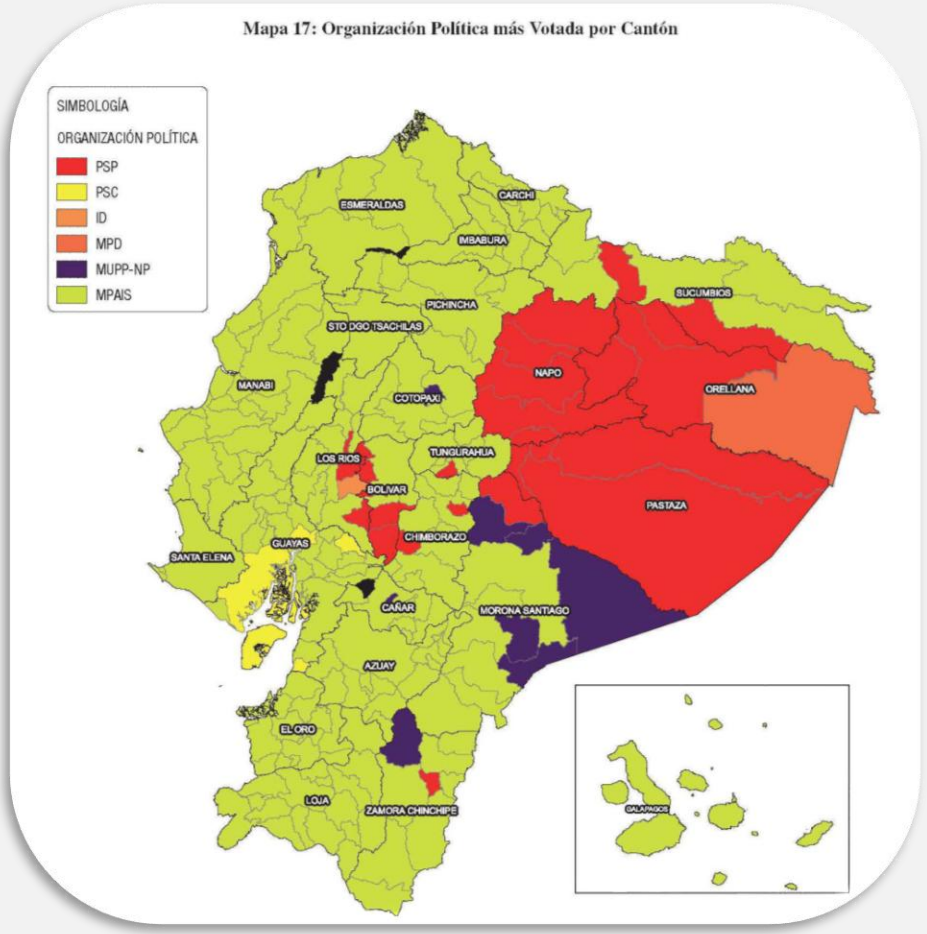
De la mateixa manera que els atles generals, els atles temàtics delimiten el seu àmbit geogràfic i utilitzen diverses formes de representació de la informació.

La diferència principal respecte els atles generals és la **concreció en una sola matèria** o matèries afins i el seu desenvolupament d'una forma **més detallada**.

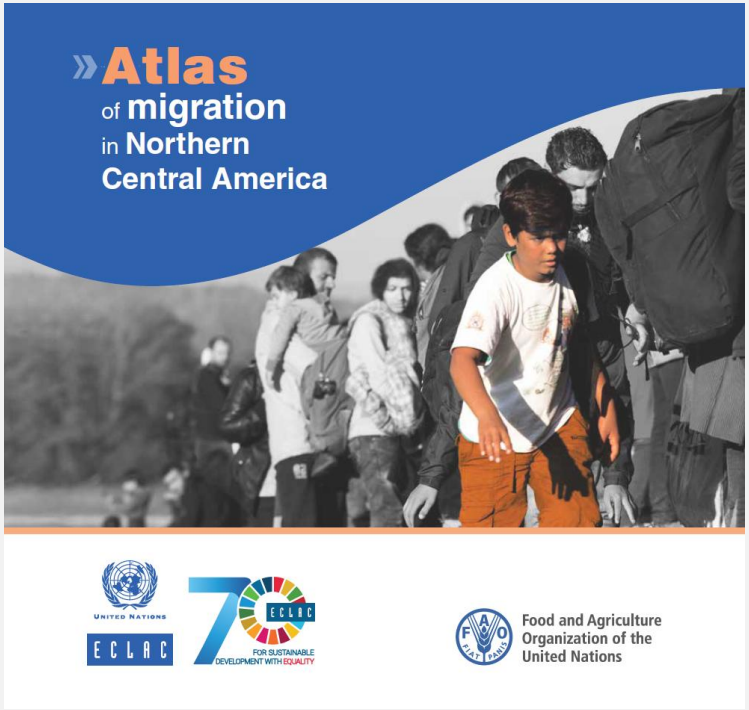
A continuació teniu diversos exemples.

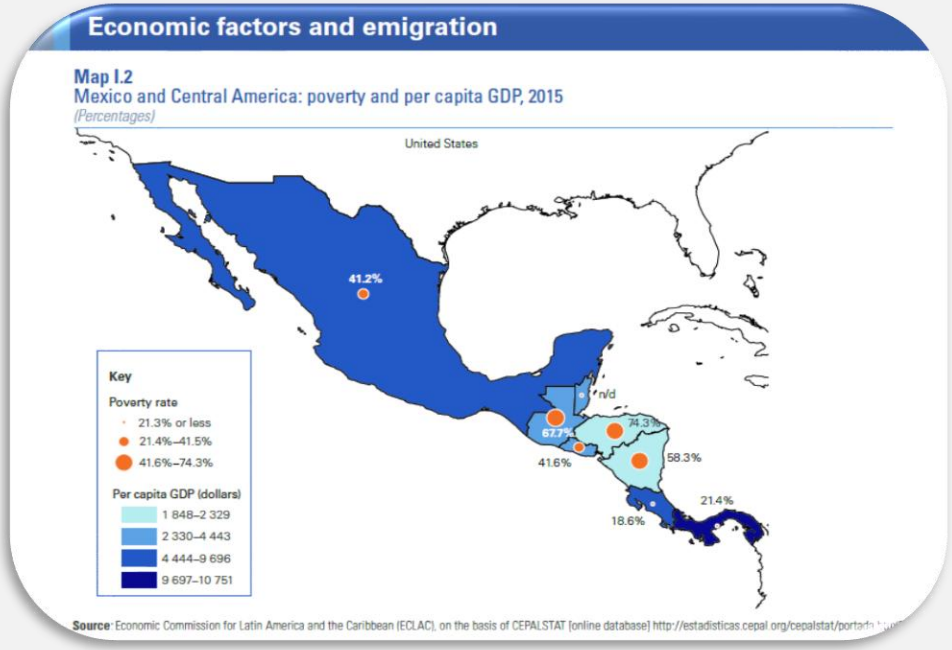
Atles: Atles temàtics - Exemples

Atles: Atles temàtics - Exemples

La pràctica: anàlisi comparativa d'atles

- Tria de 2 atles
- Referències bibliogràfiques completes dels atles seleccionats
- Principals diferències (contingut i formes)
- Principals punts en comú (contingut i formes)
- Observacions addicionals sobre els atles consultats a la Cartoteca, incloent una breu valoració dels aspectes més positius de cadascun i propostes de millora raonades (forma, continguts...)

Referències bibliogràfiques

Gilbert, M. (1994). *The Routledge atlas of the first world war* (2nd ed.). Routledge.

Pauly, D., & Zeller, D. (Eds.). (2016). *Global atlas of marine fisheries : a critical appraisal of catches and ecosystem impacts*. Island Press.

The National atlas of Japan. (1990). (Rev. ed.). Geographical Survey Institute.

Esta obra ha sido editada por Ariel y Fundación Telefónica en colaboración con Editorial Planeta, que no comparten necesariamente los contenidos expresados en ella. Dichos contenidos son responsabilidad exclusiva de sus autores.

© Francisco Moreno Fernández y Jaime Otero Roth

© Fundación Telefónica, 2007
Gran Vía, 28
28013 Madrid (España)

© Editorial Ariel, S.A., 2007
Avda. Diagonal, 662-664
08034 Barcelona (España)

Redacción cartográfica
José Sancho Comíns
Catedrático de Análisis Geográfico Regional, Universidad de Alcalá
Enrique Nicolás Gesé
Ingeniero en Geodesia y Cartografía y Profesor Asociado de la Universidad de Alcalá

Realización editorial: Centro Editor PDA, S.L.
Diseño cubierta: Departamento de diseño de Editorial Planeta
Diseño interior: unomásuno
Realización cartográfica: © GradualMap

Primera edición: diciembre de 2007
Segunda edición actualizada: octubre de 2008

ISBN: 978-84-08-08435-8
Depósito legal: M-42.479-2008
Impresión y encuadernación: Brosmac, S.L.
Impreso en España – Printed in Spain

Quedan rigurosamente prohibidas, sin la autorización escrita de los titulares de copyright, bajo las sanciones establecidas en las leyes, la reproducción total o parcial de esta obra por cualquier medio o procedimiento, comprendidos la reprografía y el tratamiento informático, y la distribución de ejemplares de ella mediante alquiler o préstamo públicos.

Atlas de la lengua española en el mundo

Francisco Moreno Fernández
Jaime Otero Roth

Ariel
Real Instituto Elcano
Fundación Telefónica

Segunda edición corregida, año 2019

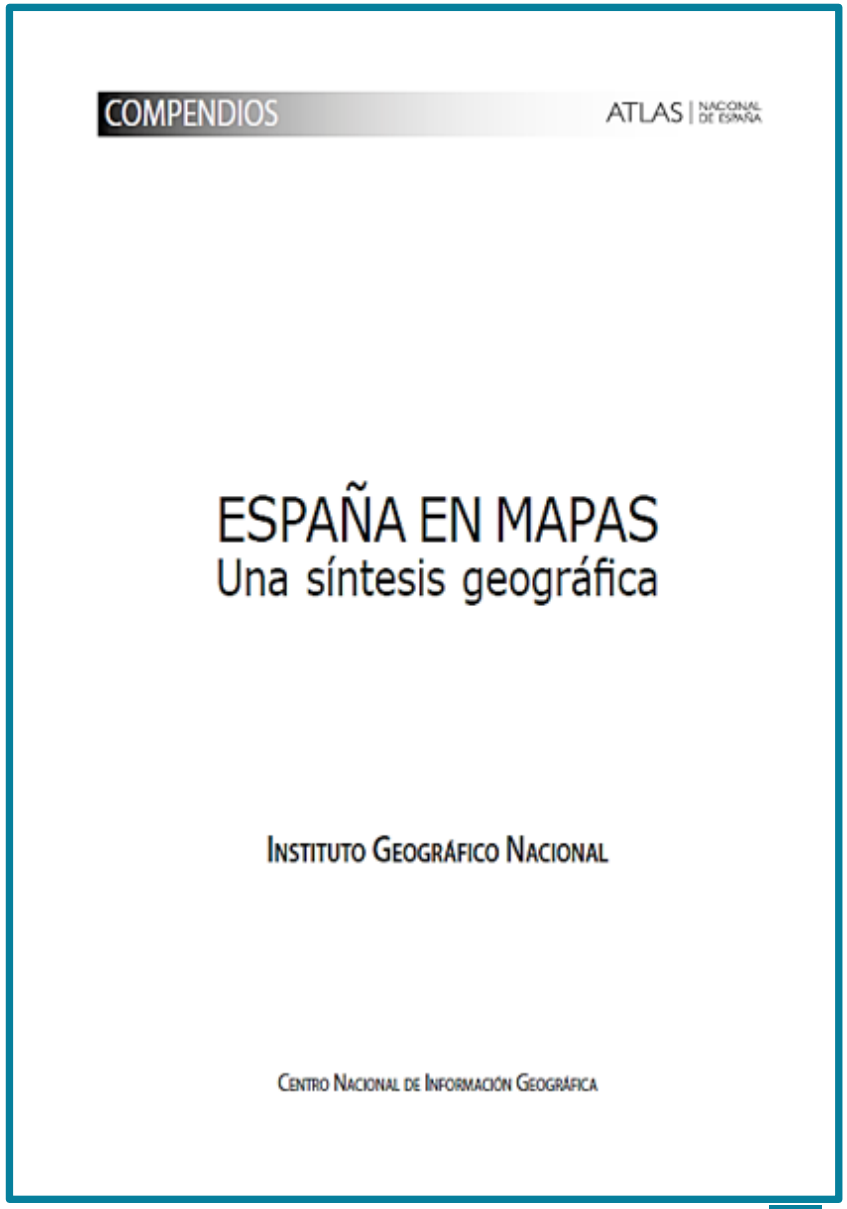
CC BY 4.0 ign.es, 2019

Véase la lista de participantes

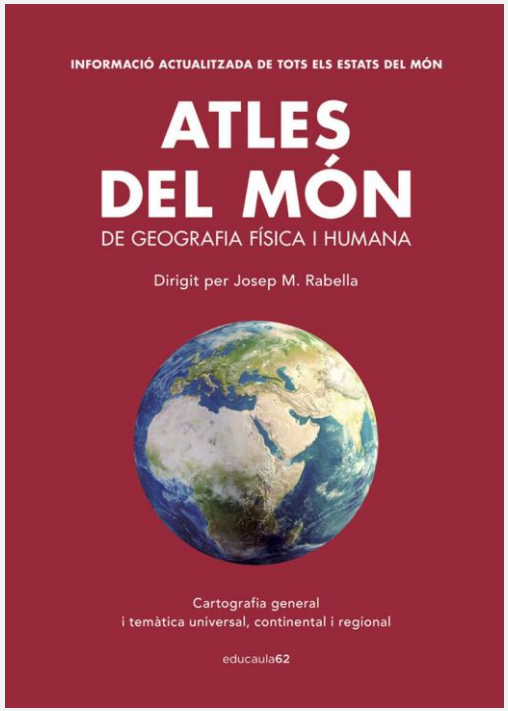
Catálogo de publicaciones de la Administración General del Estado:
https://cpage.mpr.gob.es

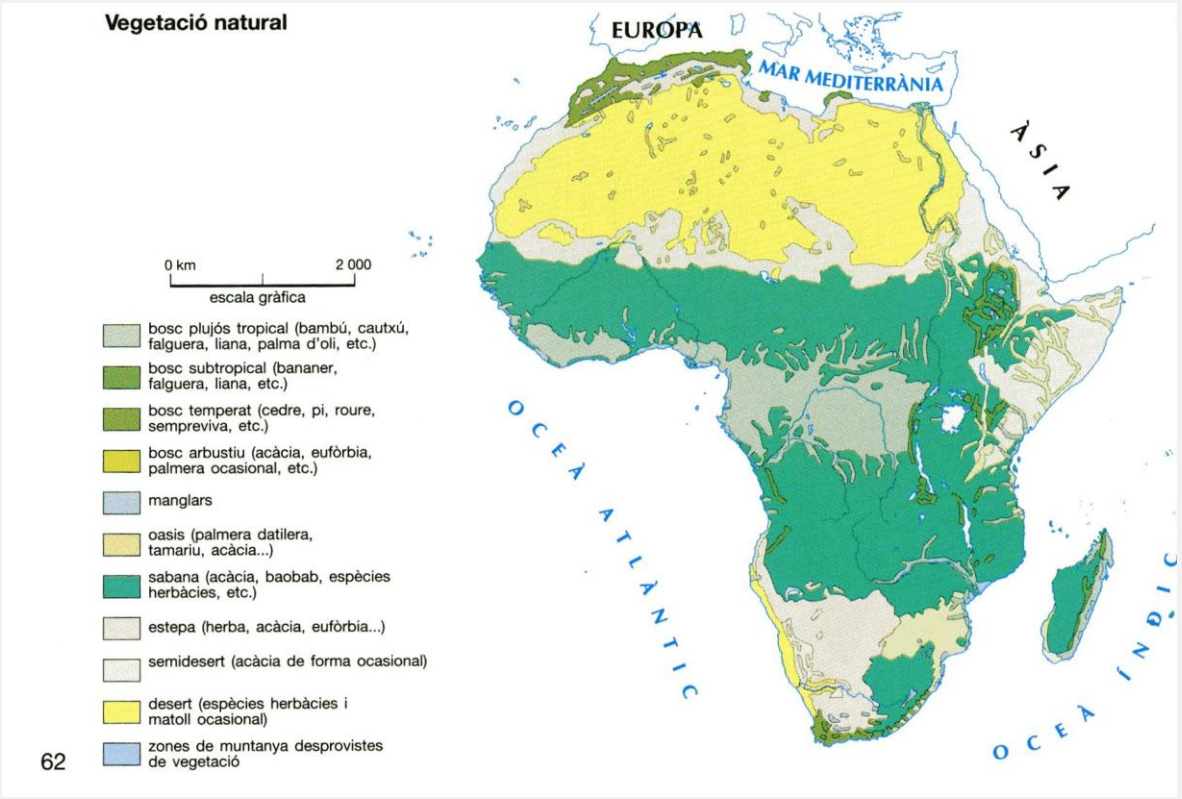
Autor:
INSTITUTO GEOGRÁFICO NACIONAL
General Ibáñez de Ibero, 3
28003 MADRID
Tel. +34 91 597 70 00
http://www.ign.es

Editor:
CENTRO NACIONAL DE
INFORMACIÓN GEOGRÁFICA
General Ibáñez de Ibero, 3
28003 MADRID
Tel. +34 91 597 94 53
Fax +34 91 553 29 13
https://www.cnig.es
E-mail: consulta@cnig.es

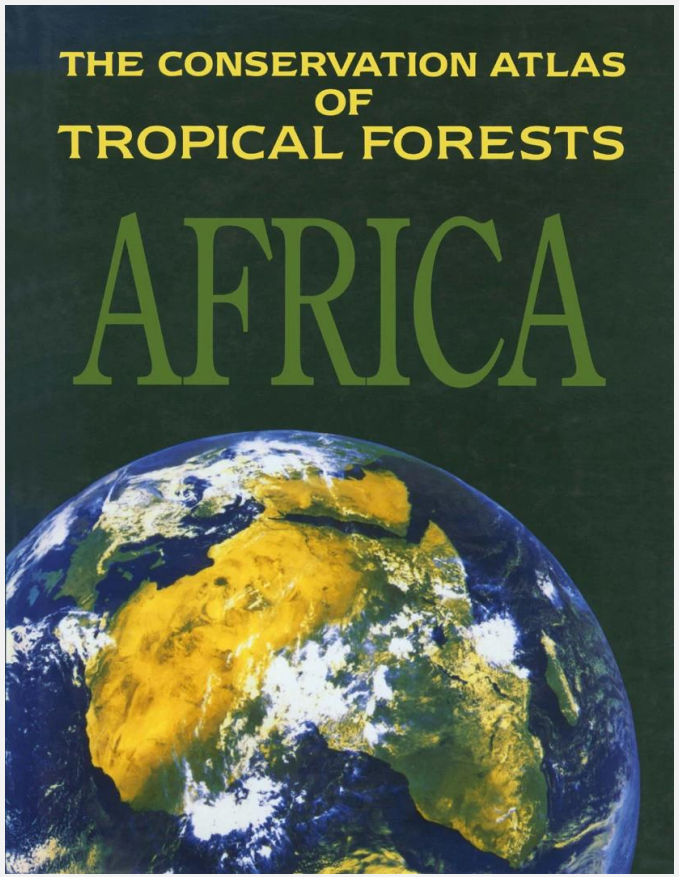

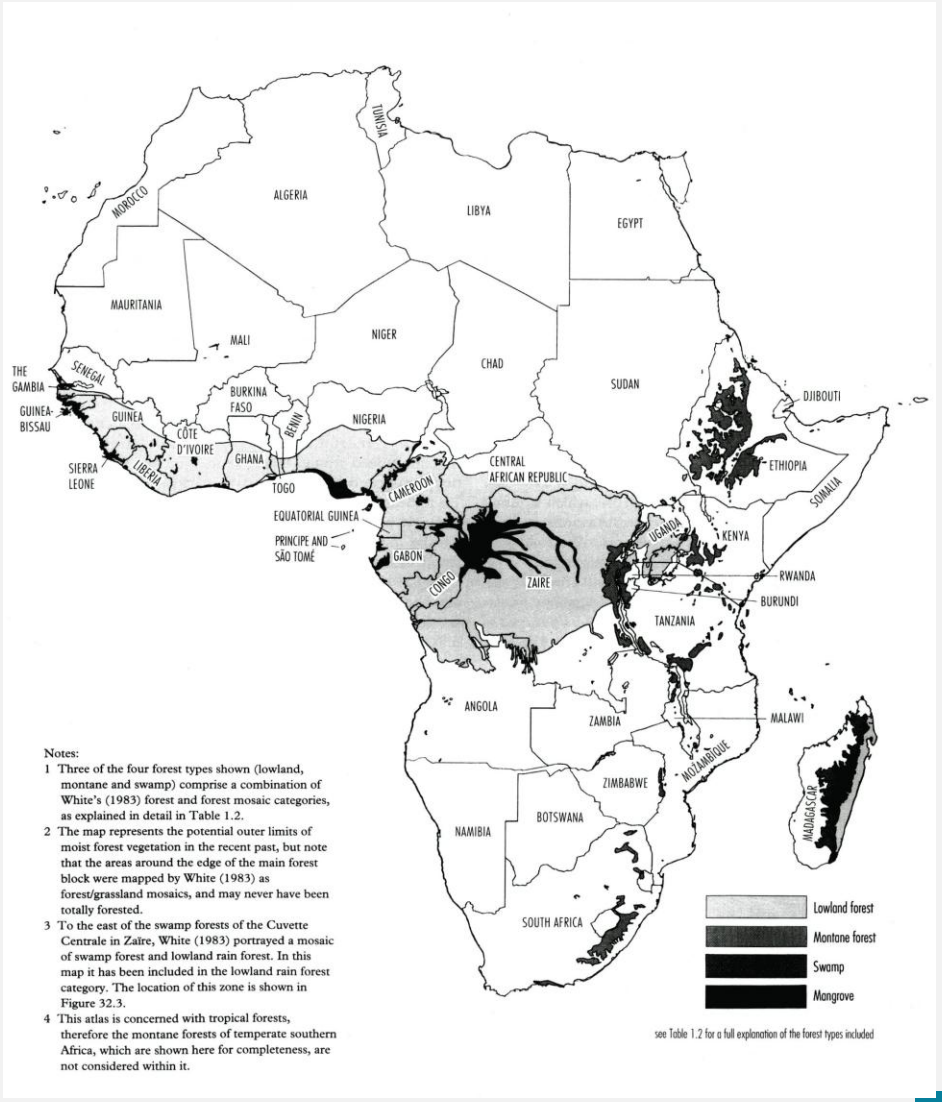
Atles - diferències: Atles generals vs temàtics

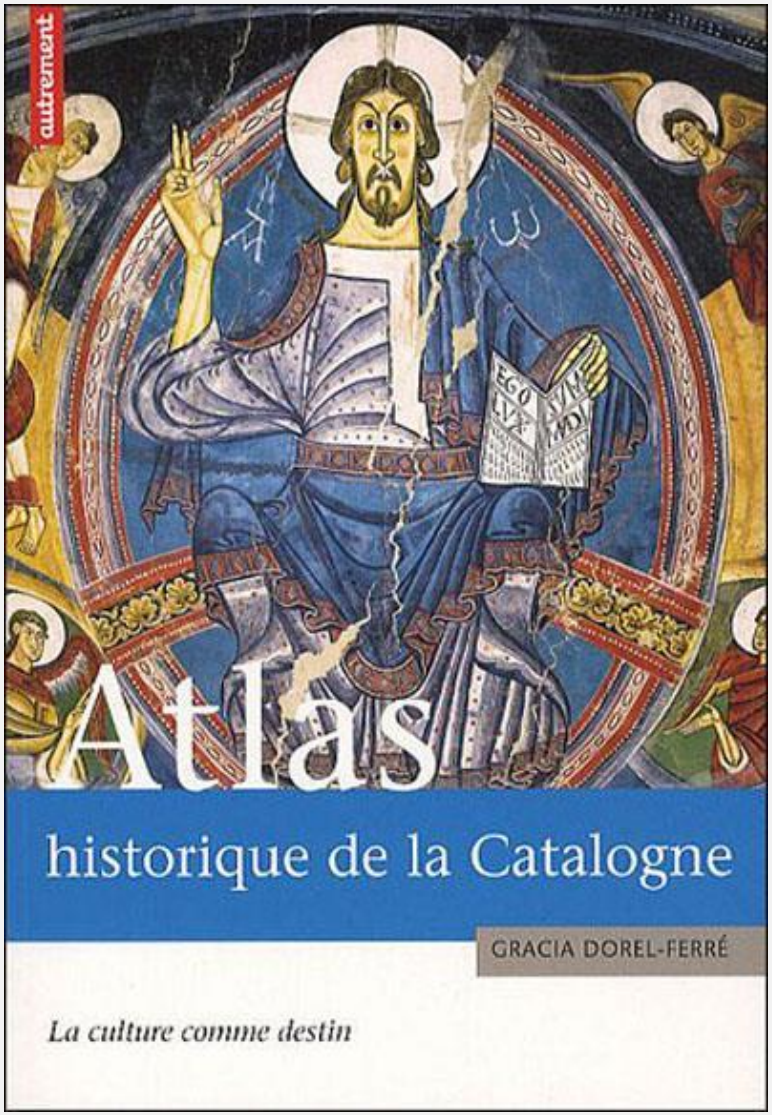

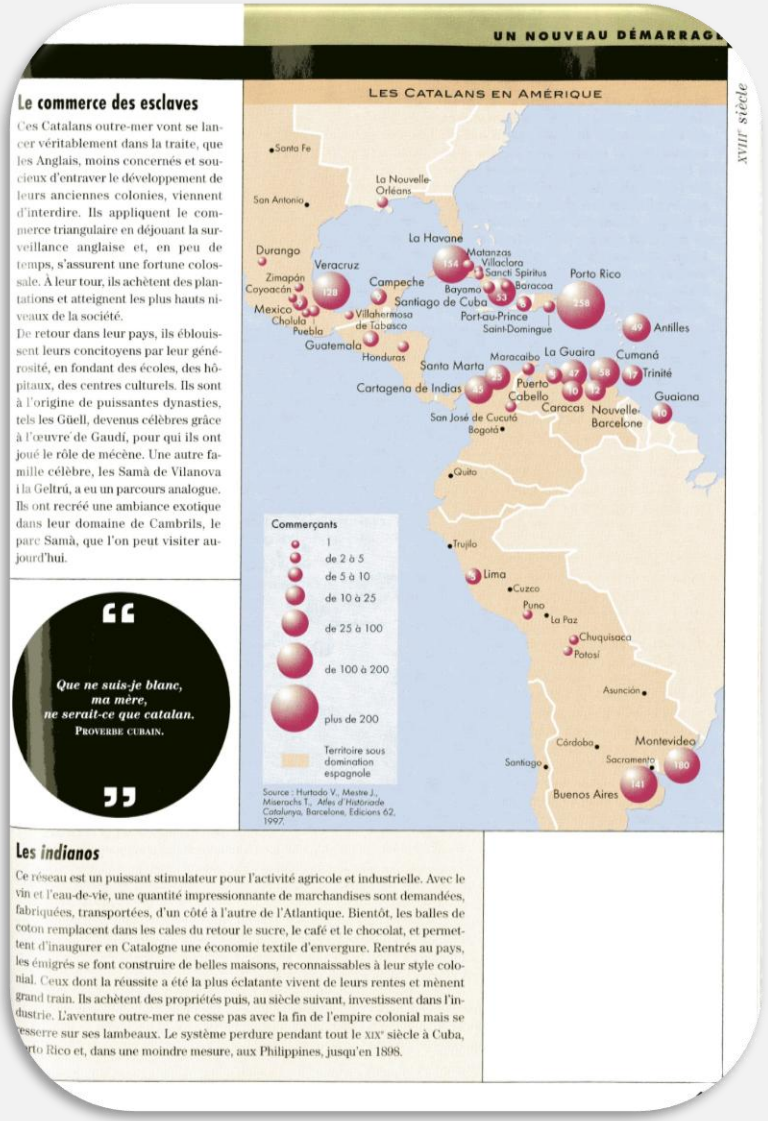
Atles - diferències: Atles generals vs temàtics

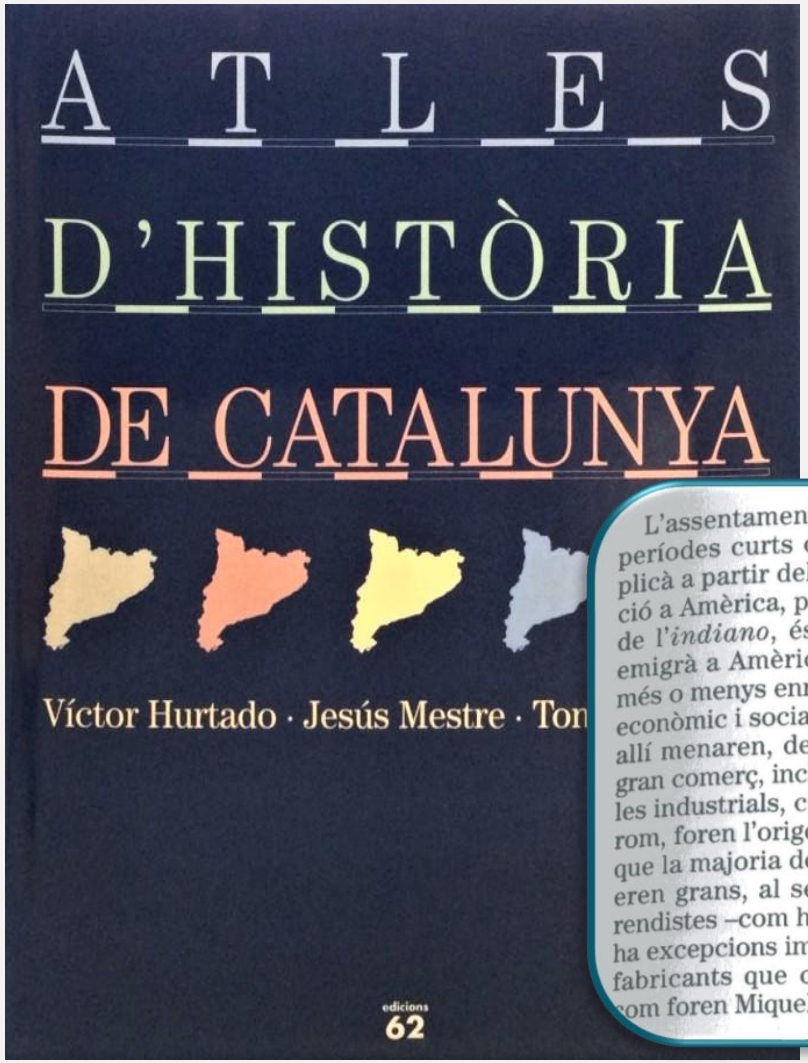

Atles - diferències: Enfocaments

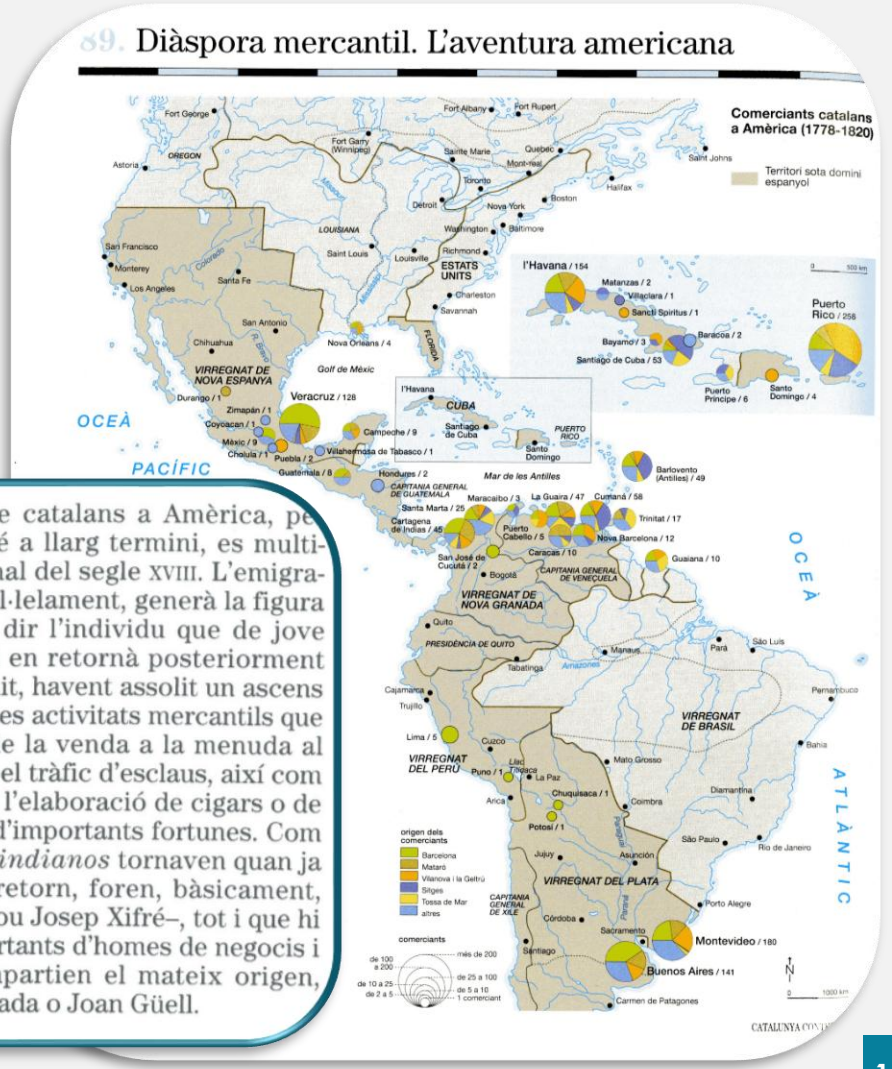

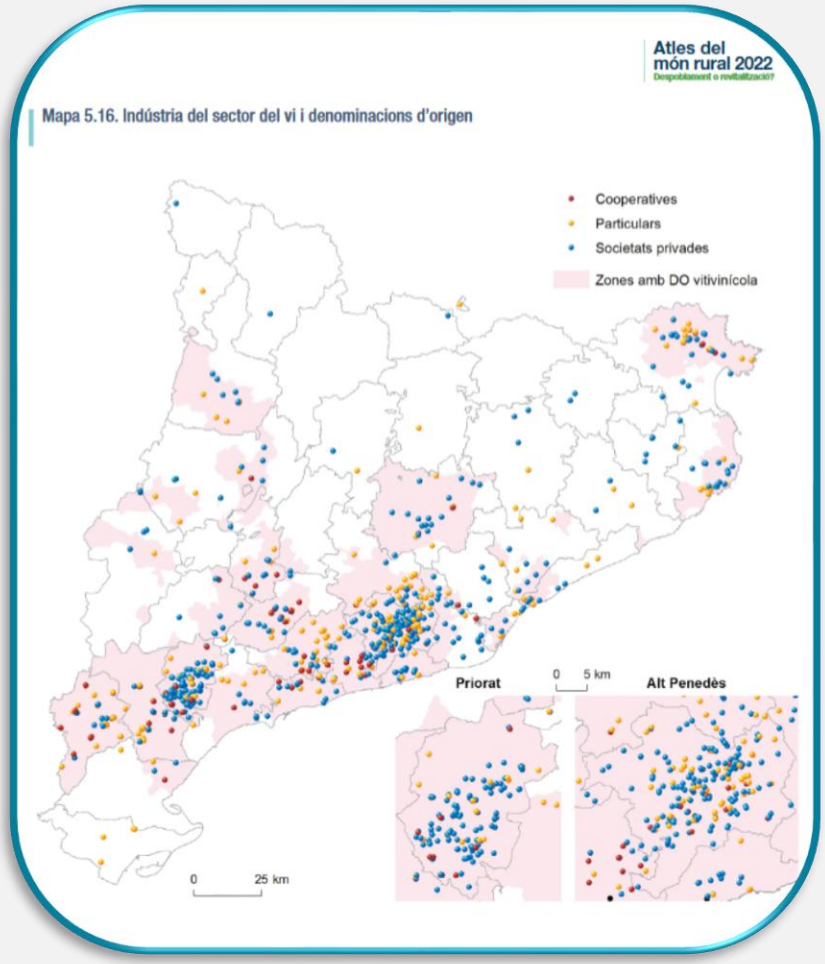
Atles - diferències: Enfocaments

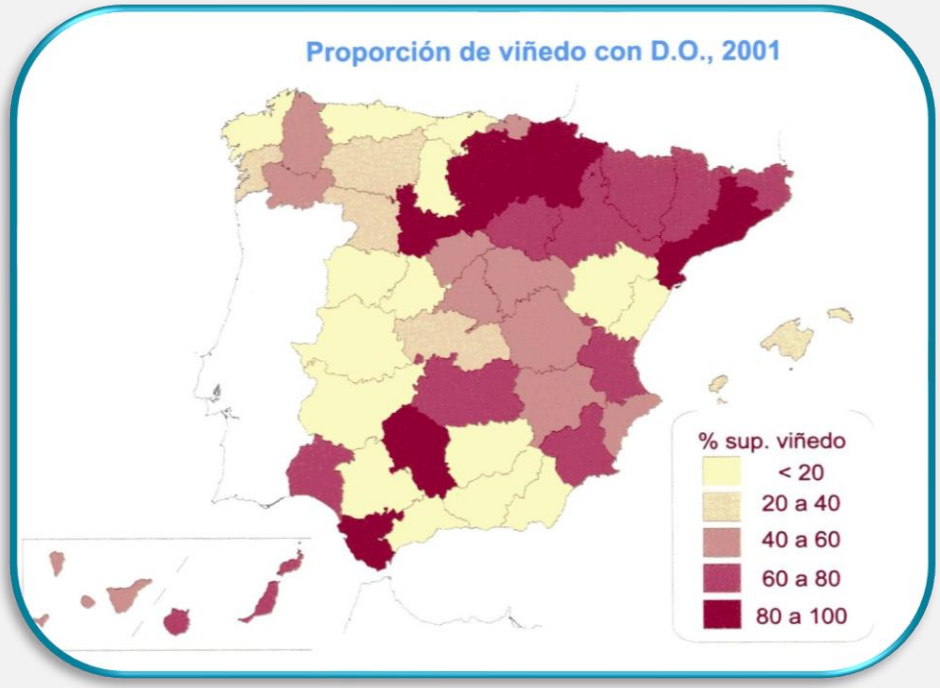

L'assentament de catalans a Amèrica, pe períodes curts o bé a llarg termini, es multi- plicà a partir del final del segle XVIII. L'emigra- ció a Amèrica, paral·lelament, generà la figura de l'*indiano*, és a dir l'individu que de jove emigrà a Amèrica i en retornà posteriorment més o menys enriquit, havent assolit un ascens econòmic i social. Les activitats mercantils que allí menaren, des de la venda a la menuda al gran comerç, inclòs el tràfic d'esclaus, així com les industrials, com l'elaboració de cigars o de rom, foren l'origen d'importants fortunes. Com que la majoria dels *indianos* tornaven quan ja eren grans, al seu retorn, foren, bàsicament, rendistes –com ho fou Josep Xifré–, tot i que hi ha excepcions importants d'homes de negocis i fabricants que compartien el mateix origen, com foren Miquel Biada o Joan Güell.

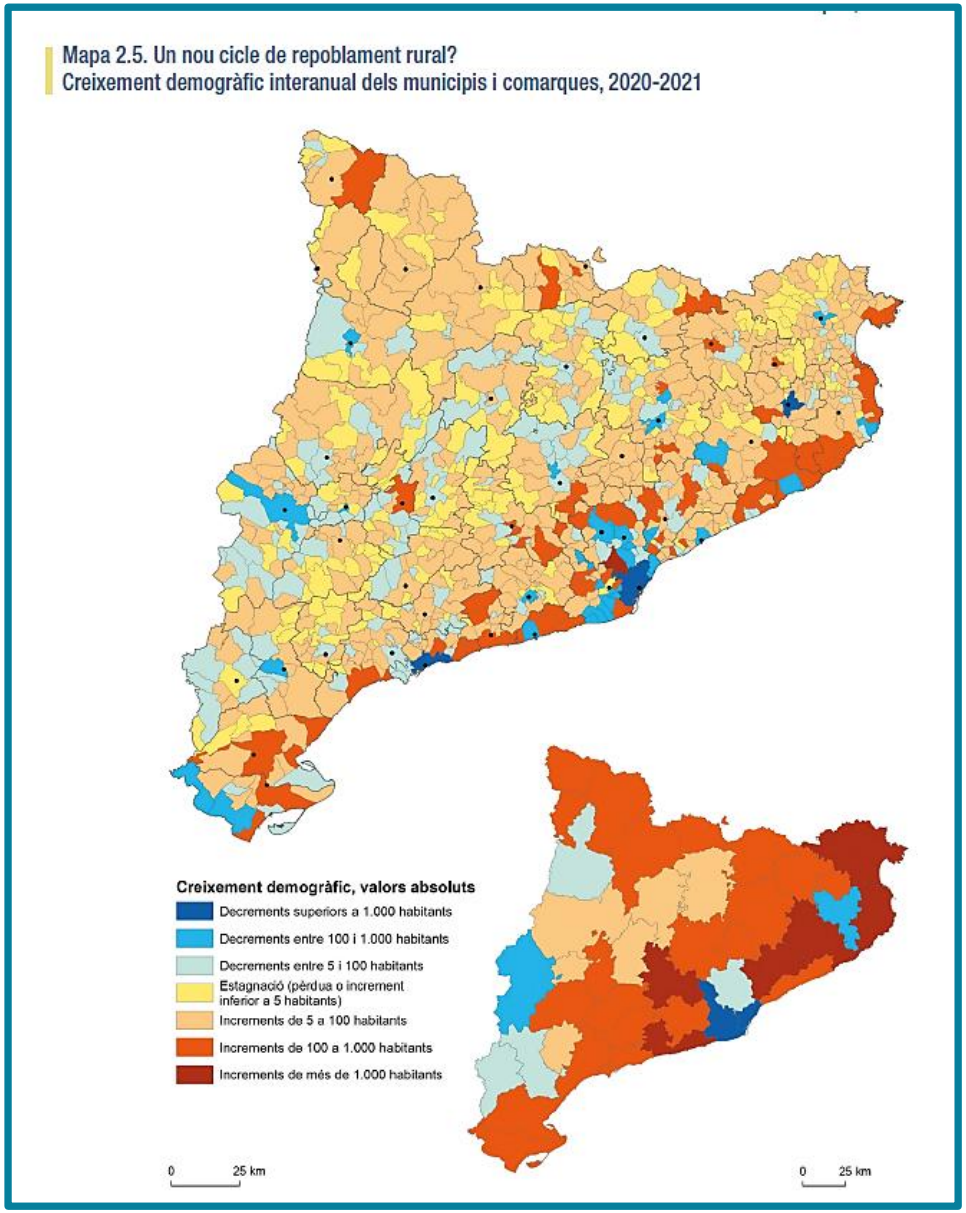

Atles - diferències: Temes a diferents escales

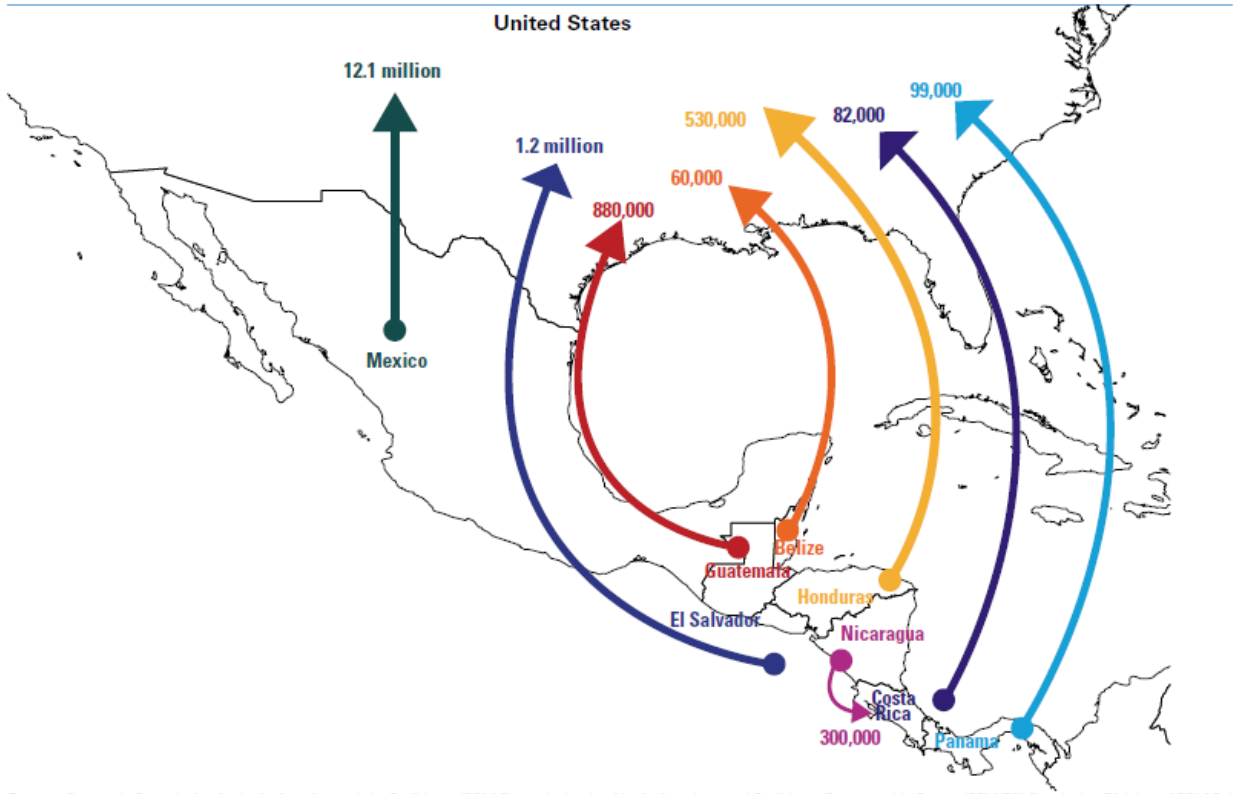
Atles - diferències: Temes a diferents escales

Comentari: Símbols i elements gràfics

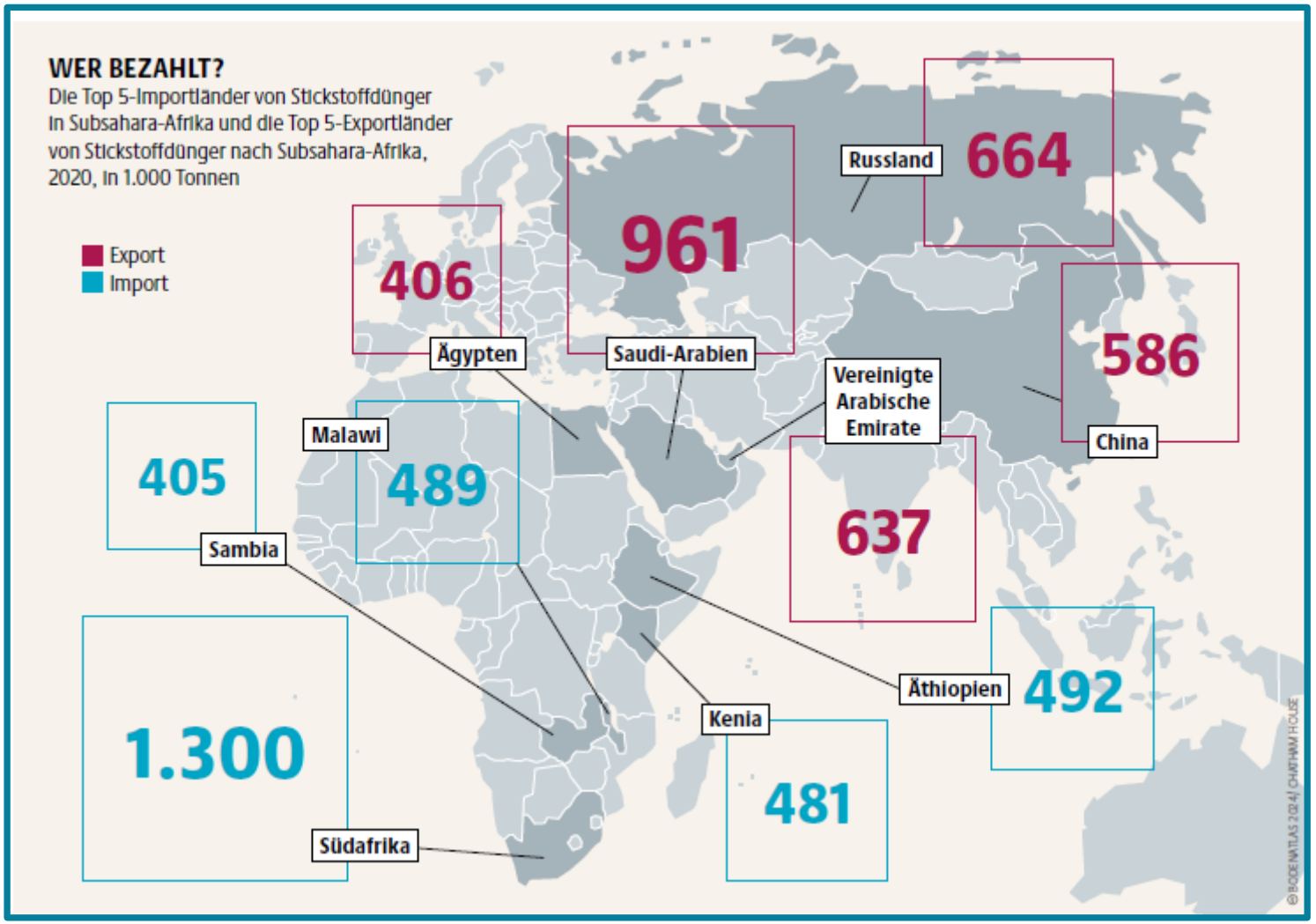
Main migratory flows

Map I.3
Mexico and Central America: native-born population residing abroad and main migration destinations, 2015
(Number of persons)

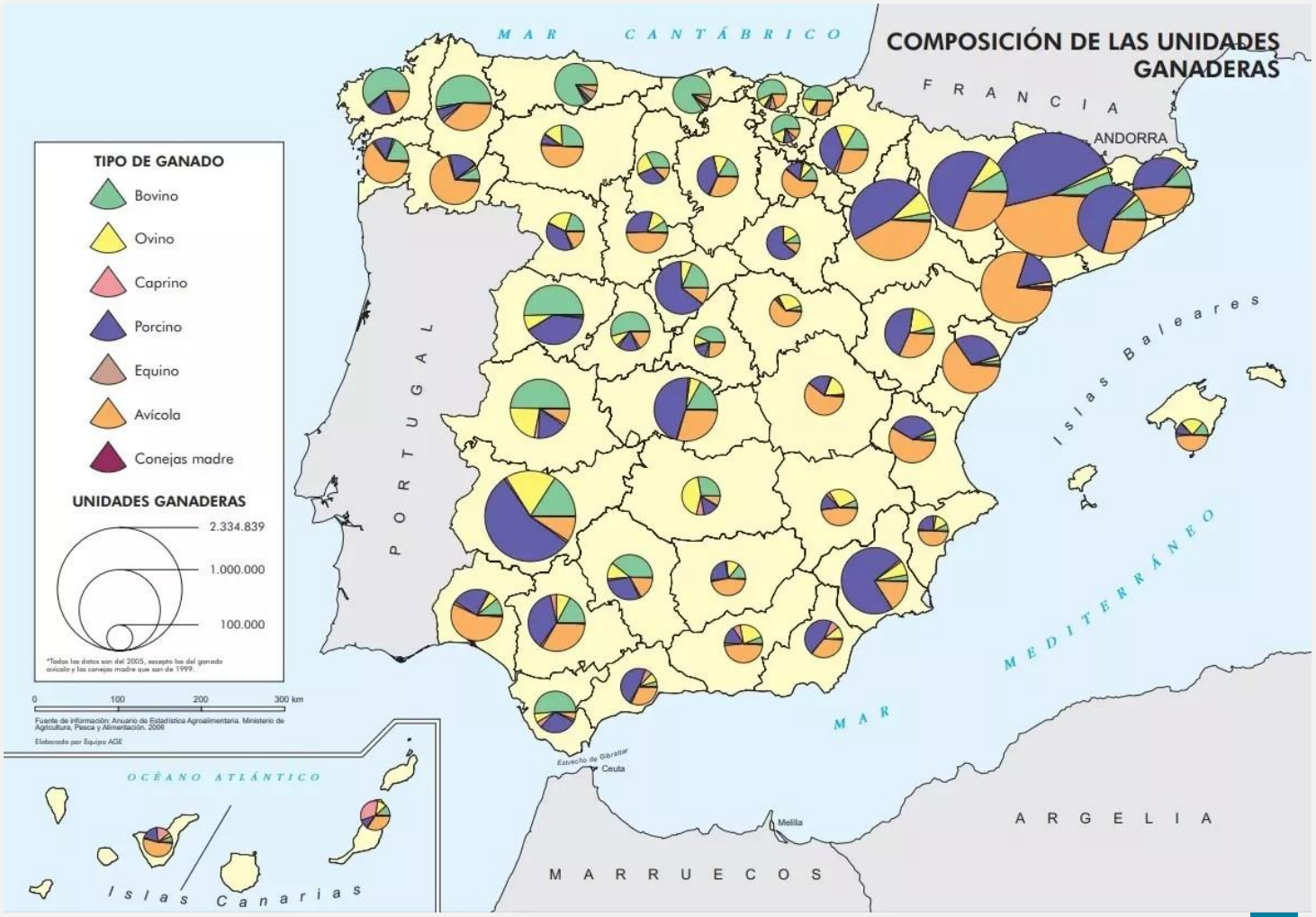
Source: Economic Commission for Latin America and the Caribbean (ECLAC), on the basis of Latin American and Caribbean Demographic Centre (CELADE)-Population Division of ECLAC, Investigation of International Migration in Latin America (IMILA) [online database] https://celade.cepal.org/bdcelade/imila/ (ECLAC, 2018b).

Comentari: Símbols i elements gràfics

Comentari: Contingut i formes de presentació del tema: diferències i semblances

Unitats ramaderes

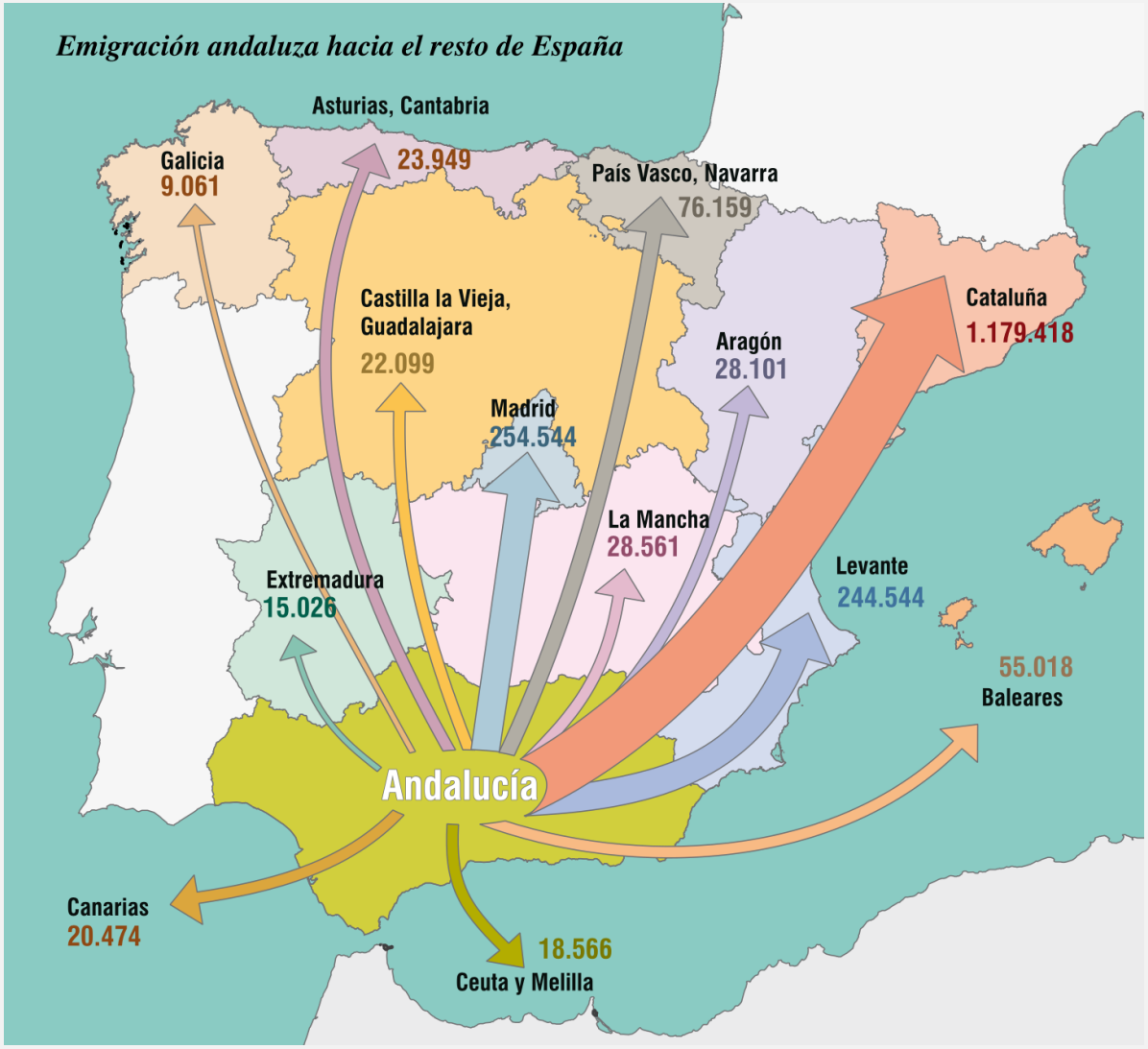
Comentari: Contingut i formes de presentació del tema: diferències i semblances

Unitats ramaderes

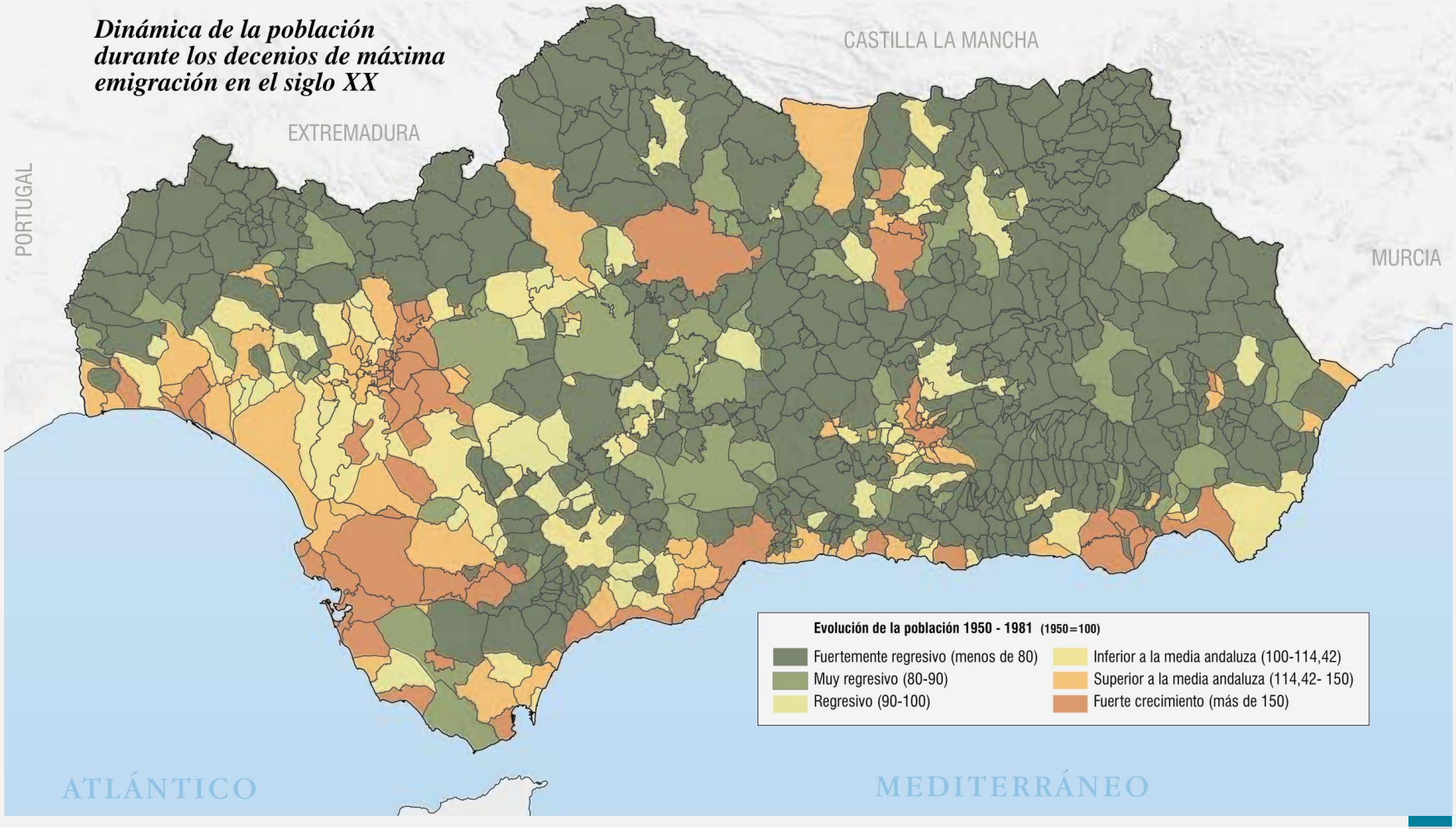
Comentari: Contingut i formes de presentació del tema: diferències i semblances

Emigració – moviment de població

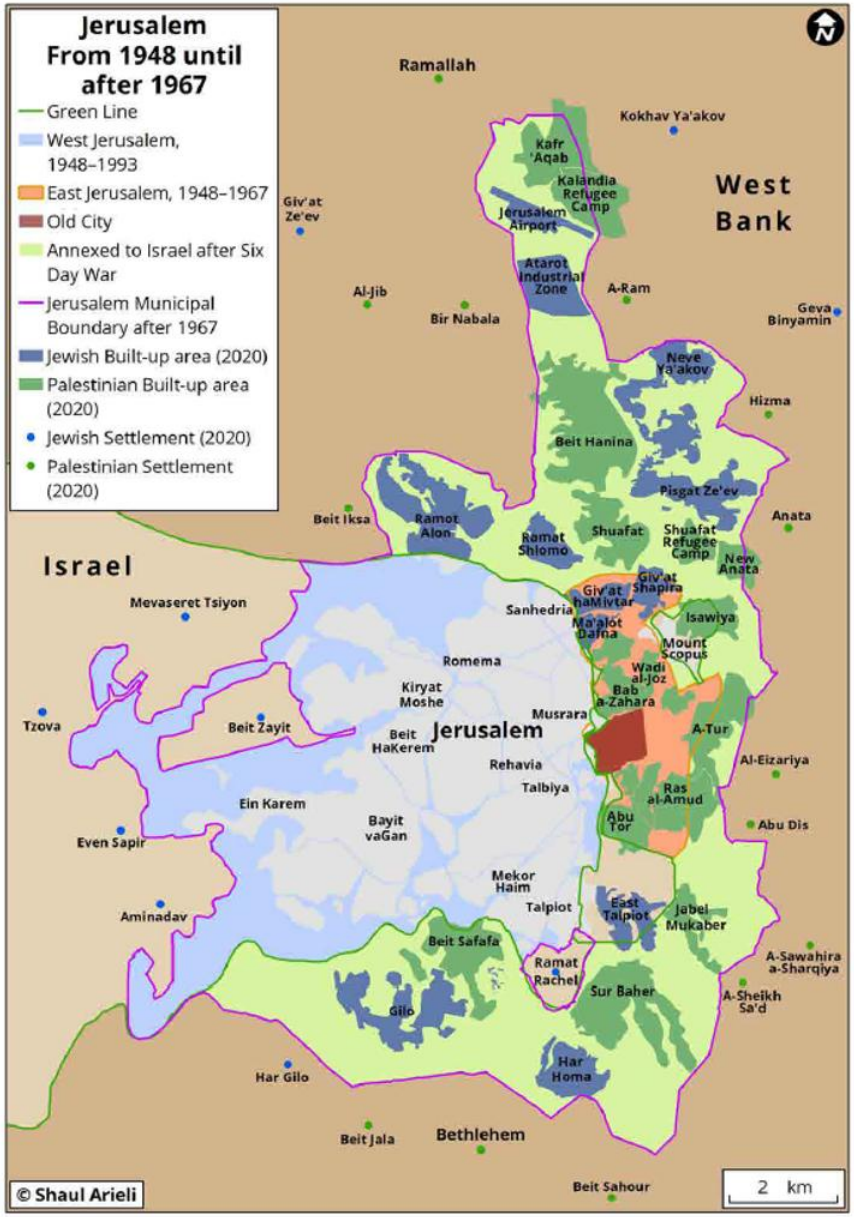

Comentari: Contingut i formes de presentació del tema: diferències i semblances

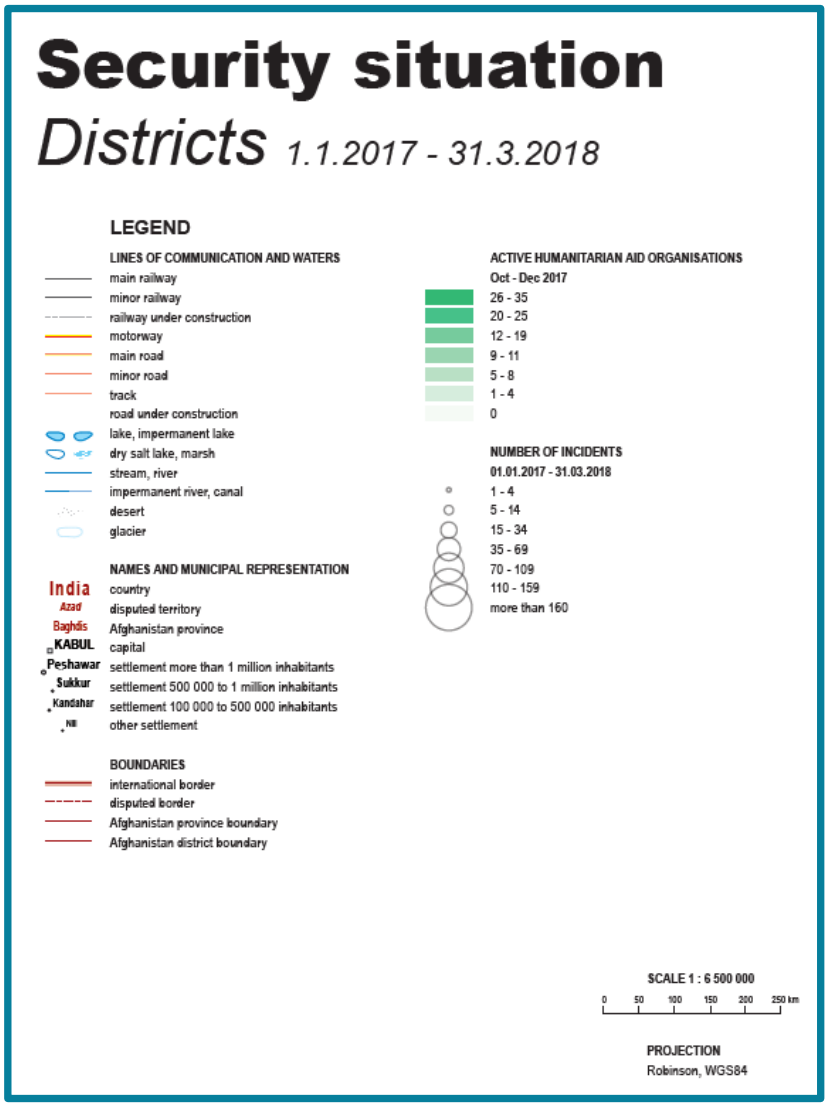
Emigració – evolució de la població

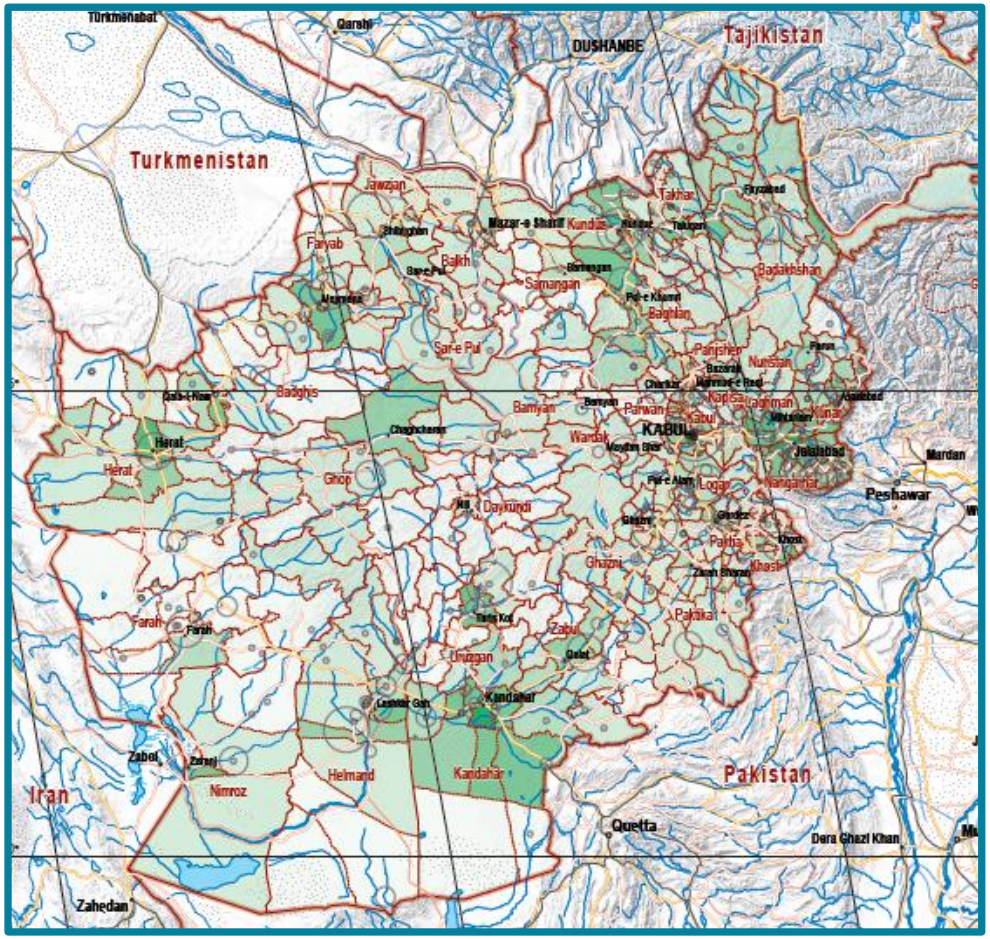

Comentari: Símbols i elements gràfics

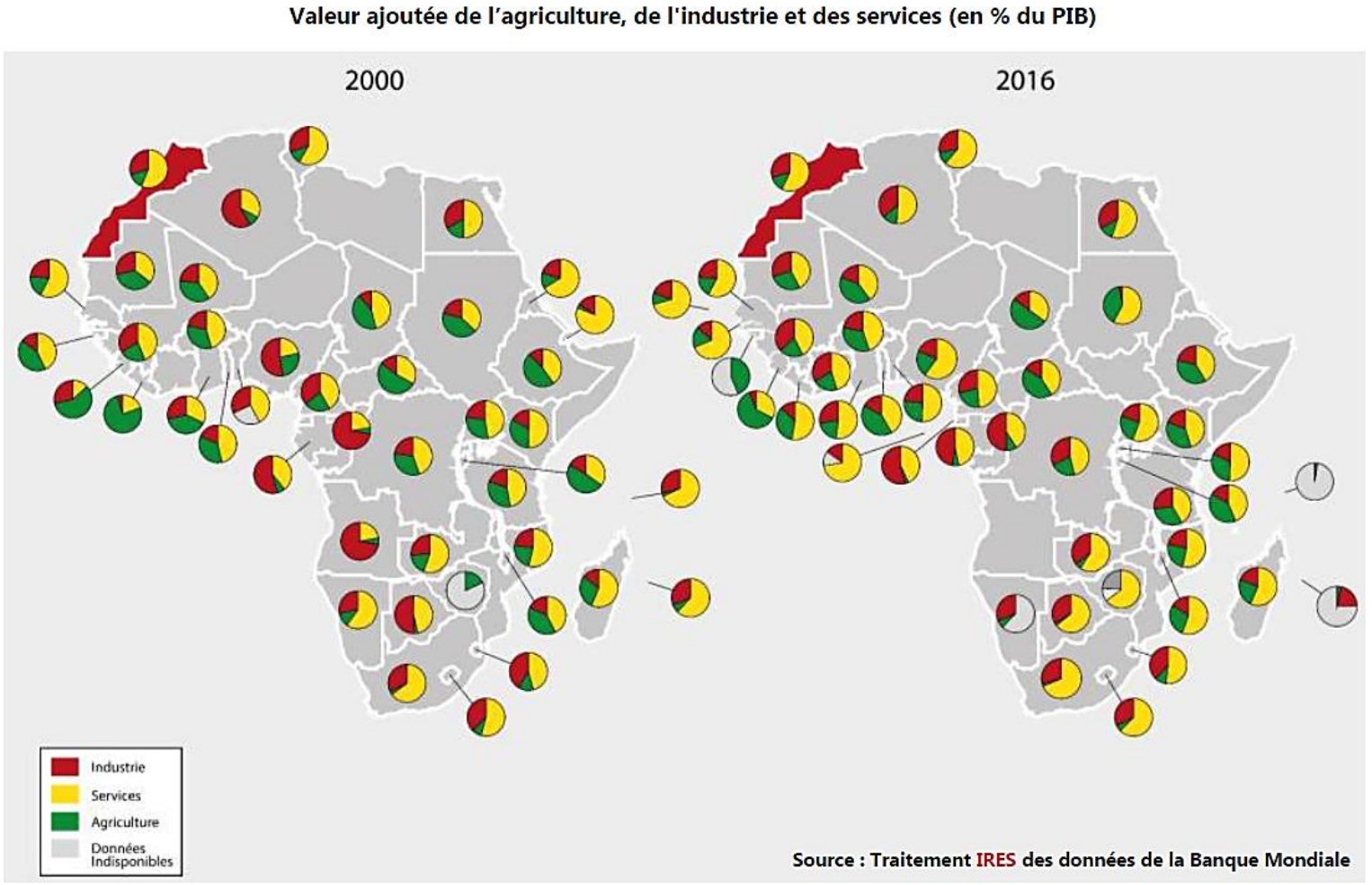

Comentari: Millores en la visualització de la informació

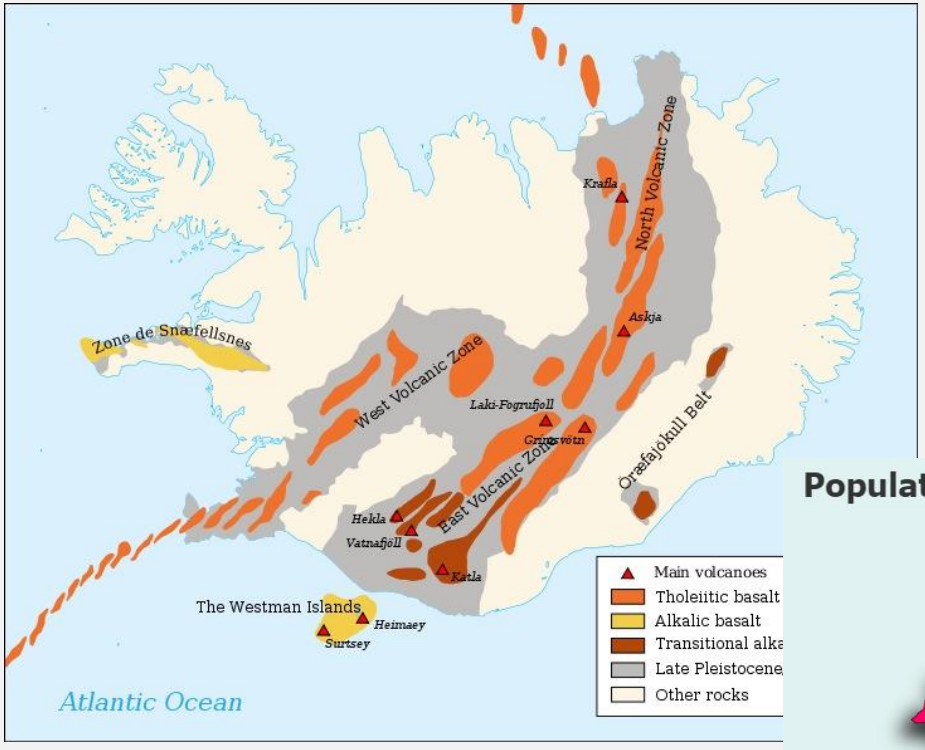

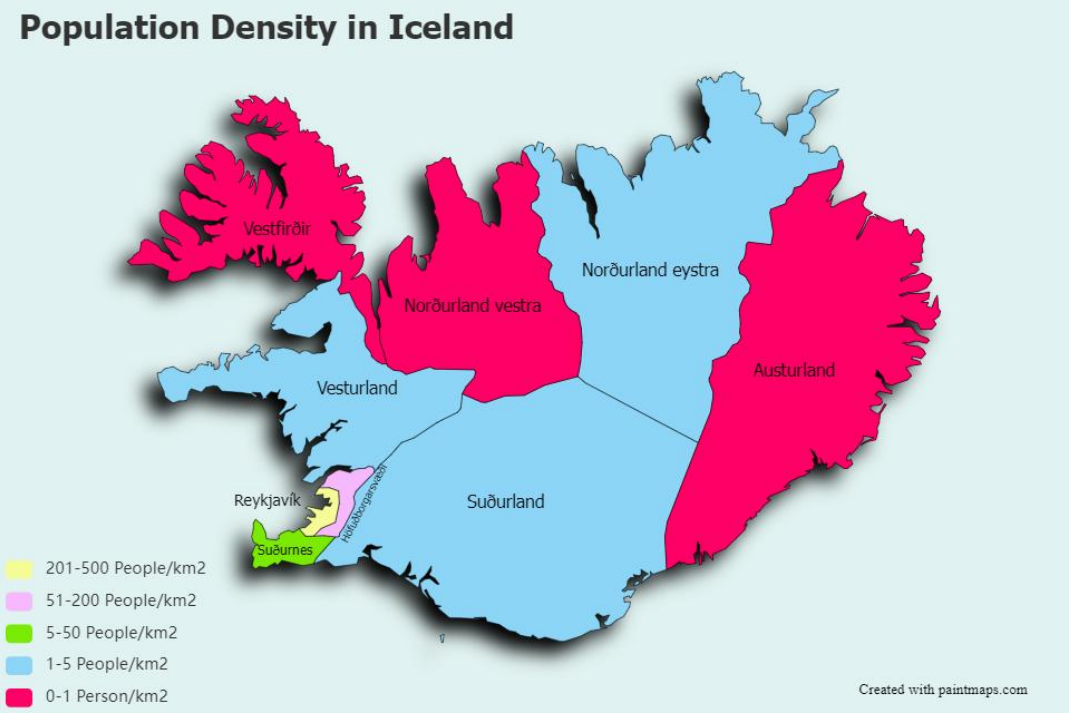

Comentari: Millores en la visualització de la informació

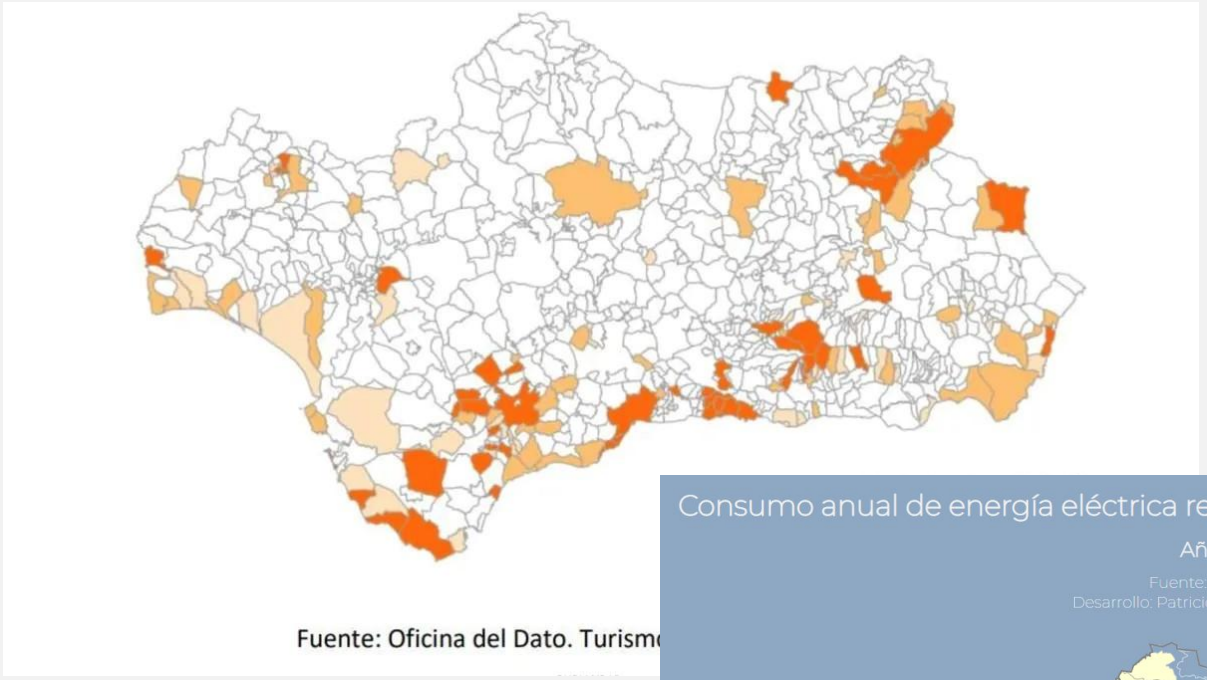

Comentari: Relacions entre els atles

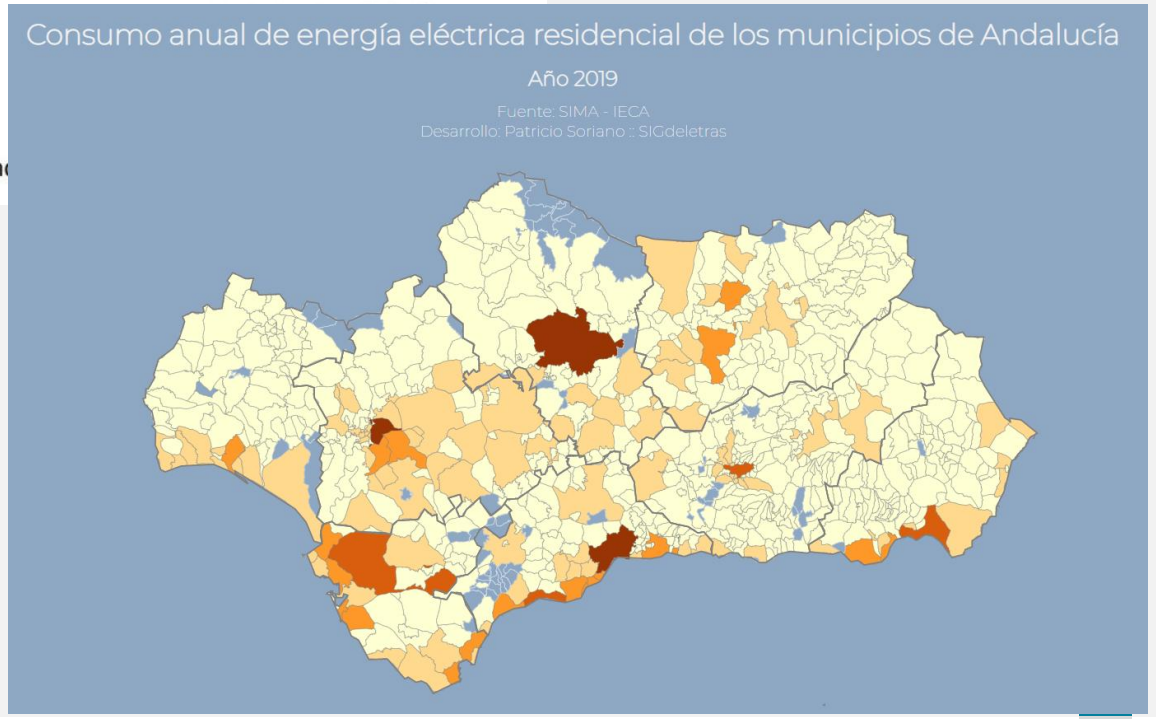

Comentari: Relacions entre els atles

Fuente: Oficina del Dato. Turism

Atles: Consells d'ús i consulta

La cartografia proporciona una visualització ràpida i clara d'aquelles temàtiques a les quals s'hi pot aplicar un component espacial. Valoreu el fet d'utilitzar-la si voleu donar informació sobre:

- **Distribucions geogràfiques** de qualsevol tipus:
  - concentracions de població
  - variants dialectals d'una determinada llengua
- **Moviments, desplaçaments o interaccions** entre territoris:
  - migracions
  - guerres
- **Ubicació** de llocs o fets contextualitzats geogràficament:
  - fets històrics
  - conflictes fronterers

Atles: Consells d'ús i consulta

Tingueu present la varietat de fonts d'informació:

- atles amb un grau de detall molt elevat i una amplitud temàtica molt gran, però, per la mateixa raó, difícils d'actualitzar
- atles més senzills i generals, amb dades agregades, però més recents
- atles d'àmbits geogràfics més extensos que el de la nostra zona d'estudi, però que igualment poden aportar informació d'interès si no existeix altra font per consultar

Considereu sempre quin tipus d'informació necessiteu, amb quin detall i precisió, per seleccionar les fonts més adequades.

Gràcies!

#bibliotequesUAB

